

ادبیات عمومی و طبیعی

هفته لقی سیاسی ، ادبی و علمی غزته در .

جلد : ۲

سنه : ۱ ۲۰ رجب ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۲ مایس ۱۹۱۷ نومرو ۲۸

محیط و ترکمر

[چارلس داروین] محیط نظریه سنی ، یعنی محیطك و شرائط حیاتیةك تحولی ایله حیوان و نبات اجناسك یالکز تغیر دکل ، حتی تبدیل ایده جکئی توضیح ایتدی .
ایلك عضویات ذره لری ، (مکون نخستین) [پروتوپلازما] ، محیط و شرائطی مساعد بولندیغندن تکامل ایده بیلدی . بوموجوداتدن (ا) حرفیله افاده ایده جکمز بر مخلوق ابتدائی محیطی مساعد بوله رق یوصون ، اوت ، چیچک اولدی . (ب) عنوانلی ذره صولر ایچنده قالدی ، اک بسیط (اشنیه) algae رتبه سندن یوقاری یه چیقه مندی . (ج) ایسه دکزلرک موافق و قویتو بریرنده سونکرلک پایه رفیعی بیله احراز ایله نبات و حیوان آره سنده دائر اولدی . (د) کلنجه او ، درحال ، حیواناتک سلسله اولیننده کی اشکاله تمثل ایتدی ، محیط آکا هرشیدن دهها مساعددی ؛ هوا ، رطوبت و بیوست ، کونش یاردیم ایتدی ، اقلیمده حادث اولان انتظام و موازنه آنک سریعاً رتبه حیوانیته ترفع ایتمه سنه خدمت ایتدی . بوابتدائی ذی روح و ذی حیات ، صولردن چیقدی ، بطاقلردن چیقدی ، بتون مراتب حیوانیه یی قطع ایله ذات الشدییه اولدی . نسناس اولدی ؛ ینه سایه محیطده میستر [چارلس داروین] ایله پروفیسور دوکتور [ارنست ههفل] صورتنه منقلب اولدی

محیط ، واهب الاشکالدر . محیط ، اک قوتلی عنصر تکاملدر . محیط ، حیات نباتیه و حیوانیه تک نظامیدر . بومبحث موالید ثلثیه ، فن حیواناته ، فن نباتاته عاٹد اولدیغندن آنی عمیق و عریض تفصیله کیریشمه یه جکمز . یالکز شرراسنی اخطار ایدلم که بشرده برجنس حیوان و بناء علیه آنک قواعد و قوانین تکاملنه تابع اولدیغندن بواعتبار ایله تاریخ عمومینک ماقبلی ، مقدمه سی تاریخ طبیعی یعنی موالید ثلثه فنیدر .

تاریخی فنون طبیعی دن آیرماتی صورتیله تدقیق ایدن [ایپولیت تهن] محیط نظریه سنی شویله اجمال ایدیور : « انسان ، عالمده منفرد دکلدر ؛ طبیعت و سائر انسانلر آنی محیطدر ؛ عادت اولی و ثابته تک اوزرینه عادات ثانیه و عارضه مستولی اولور و احوال طبیعیه (فیزیقیه) و اجتماعیه بر شیئک بولوندیغنی وضع اصلی یی تعدیل و یا اکمال ایدر . بعضاً اجرای حکم ایدن (اقلیم) در .

« ملال نسمه لری »

گل ، آی دوشونجه ، بو آقشام سنکله درد لشم ؛
 برر خرابه و ماضی اولان ، بنم مکرم
 بوگون فقط مبی ..
 او خوش املری ، خولیاری ینه اشم .

اوهت ! تخیل ، امل .. هپ برر صولوق الهام ؛
 اوهت ! تخیل ، امل .. صوگره دائما ابهام ..
 فنا دگل بو .. پکی ،

نهدن حقیقه قارشلی ، سن اولمشك خود کام !

فتور ایچنده حیاتم ، تباہ اولوب گیدیور ؛
 او خوش املری ، - برگولگه سس - اونوت ده .. دییور
 حیات بولور بلکه ..

و هپ اوزاقلا شه رقدن بگا وداع ایدیور !
 - گوز تپه -
 عالی مکرم

بهارده بوغاز ایچی

دردت موسمک ائک کوزلی ، شبهه سز ، شباب حیاتی آندیران موسم بهاردر . بهار سینئه
 طبیعتده کی کوزل لک کوزمان انکشافیدر . اسمی بیله لطیف اولان نیسان کلیمی ، ساحه زمینده فیوض
 حیات تظاهر ایدر . چنستان ، رنگارنگ شکوفه لرله تزین ، اشجار ایسه اوراق و ازهاردن یاپیلمش
 اولان لباس فاخرینی تلبس ایدر .

پیراهن برک بر درختان ،

چون جامه هید نیک بختان .

شمدی ، قیشک لقای باردینه معکوساً هر طرفدن کائنات سزه کولر بر یوزله کورونور .
 نزهیه باقسه کز تازه و مطرا ؛ اصوات ، روحنواز ؛ اشباح ، دلربا ..

صولر چاغلار ، قوشلر اوتر و اوچار ... بر صحن محاسن که ، شاعرله برابر :

دونر بنفشه ، گل ، سمن ، مجوه راته ژاله دن

ویرر چنده لاله لر برر نغان پیاله دن

شراب نهرین آندیرر صوعکس رنگ لاله دن

طولار درون صرغزار طریله جوش ناله دن

سجوده سیر باغه چیق ، صباح فیضباری کور !

ترنمات شائقه‌سندده بی اختیارسیکنز .

اوت ، بهار صباحی سیر باغه ، تماشای کاشانه چیمه‌لی . بدایع الواح خلفته عطف انظار
ابتصار اتمه‌لی ..

برک درختان سبزدر نظر هوشیار ،

هر ورقی دفترست معرفت کردگار .

چندن الیوضیع برچیچکی آلیکنز ، هر هانکی بر نهال ضهرک شکوفه تربتنی معاتبه‌یه طالیکنز ؛
رنک و شکنده کی حسن و انتظام ایله مطلقا بر بدیعه‌در ! .

کاشانه‌کی کوزلنکر ، علم محاسنه تطبیق اولونماز ، بدیعیات ، تعلیماتی عالم طبیعتدن آلیر
و اوکره نیر ..

ربیعک کمال جمالی مایس برده تجلی ایده‌یور . دنیانک الیاطیف مواقعدن اولان بوغازایچی نک
بوکون نظرله اتک اتک سرپدیکی کوزلنکر هر تصورک فوقنده در .

کوریورم : طبیعت یشیلی بک سویور . مفرور طاغیر ، ظریف تپه‌لر ، متواضع دره‌لر ،
گیزله‌شمش وادیلر هپ زهره رنگنک درجات بدایع حسننه جلوه‌گاه اولمش . چنزار یشیل ، غصون
اشجار یشیل ، اوراق ازهار یشیل ، بونلرک عکس حسننه جویبار یشیل ! . یشیل رنگنک بزده کی
مقبولیتی ، مقبل طبیعت اولدیغندن منبعث اولسه کرک ! . اک آچیق ونازک یشیلدن ، اک قویوسنه قدر
هر برنده باشقه بر ظرافت ، دیکر کون بر آب و تاب وار ..

وصوکره هیچ بر بدیعه‌کارک او قدر بویوک بر اصابت فکر و نظرله امتزاج ایده‌میه‌جکی رتبه‌ده
رقیق وعلوی بر صنعت محاسن پرورانه ، یعنی بر دست قدسی ابداعکارانه ایله آهنک رنگی تأمین
ایدلمش بر جهان الوافی .. شمعی ارض ، یشیل زمین اوزرینه رنگ رنگ چیچکلرله ایشله‌شمش
بر قالیچه‌در ! .

مجلس ازهار ، اول چار چیچکلریله کشاد اولونوز . زرین ، فولیه ، سفیل ولاله نازک و نرمین ،
ظریف و مشکین انظار و مشامی تزین ایدر .. بنفشه محویتکار ، هر جانی ، هوایی و سوداشاردر !
شبیورایحه نثار باغ و راغدر . . آغاجلردن صالحم داغنیق ، لیلای عصمت نما ، ارغوان دلربا ،
کستانه پروقار وادادر ! . اعتنای تام ایله ملون چیچکلرینی آچارلر ؛ بوی دلاویزلرینی اطرافه‌صاچارلر ..
مایس آبی موسم کلدرد . (عادت بو درآخرده کلیر بزم اکابر) قولنجه وردتر مجلسی تشریفده
تأخر ایدر . ملیکه ازهار اولان عروس کلک شمعی مختلف رنگرده عرض جمال ابتدیکنی کوریورز .
بو تون بو قوافل ازهار ایله هوا معطر ، زمین مطرا .. بر عالم لطافت که تماشاسنه طویولماز ..
دم سحر ، قارشیدن طلوع ایدن بهار کونشک خیاط انواری ، او طه کزه کیزلیجه و تکلیفسزجه
کیور ؛ طاغ جهتنده انواع طیور نغمه‌سراذر . بو بزم صفانک موسیقیسی ده طبیعیدر ! ذوق و شوق
ایله اویانیرسیکنز ..

براقی و آچیق سواده کونشک درجه درجه بوکسه‌لمسیله دست کریزان لیلک سینئه ازهاره تطبیق
ایله‌یکی ژاله‌لر ، بنات نباته پرلانطه آسا زیت ساز ملاحظت اولدقدن صوکره اوچیور ؛ آنلرک برینه
جانلی چیچک اولان کله‌نکر قائم اولیور .

سعدی ، بهارک محاسنی ایله پیرایه‌دار اولان بوغاز ایچنک شوبالا و مطرا شواحق و خدایقنی
کورسه‌یدی ، کندیسنه کتاب کلبستانی تصنیف فکرینی الهام ایدن موقع دلکشا حقنده سوبلدیکی :

روضه ماء نهرها سلسال

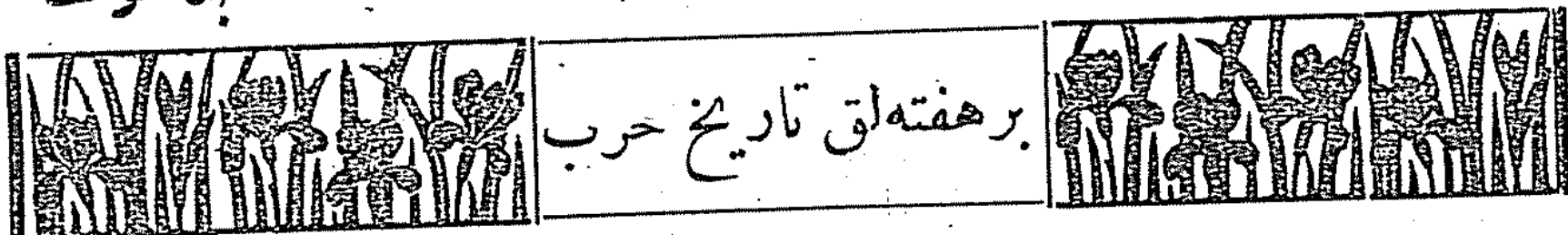
دوچه سجع طیرها موزون

آنی پراز لاله‌های رنگارنگ

وین پراز میوه‌های کونا کون

قطعه سنی بومناظر بدیعیه بی تصویره کافی کوز منر . ندیم کبی سویلر . سویلرده بنه بتیره ضدی !
کل بچنده غنچه لری یاورولره ، آز آچلمش لری (تازه) لره ، تماماً منکشف اولان لری صاحبه
کمال جمال اولان لره بکنزه تیلنجه شومعزز چیچک ادوار حسنی نه کوزل تنظیر ایده یور ! . بر فرق ایله که
ریاض ارضک بهاری هر سنه ، شاهد نازنده نک بهاری ایسه بر کره در . روم ایلی حصار ی

ماهر شوکت

[۳ - ۹ مایس ۱۳۳۳]

انکلیز - فرانسر جبهه سنده بر آبی اول باشلامش اولان تعرضلر دوام ایدیور . گاه فرانسرلر
(تون) بوینده وشامپانیاده ، گاه انکلیزلر آراس شرقنده ، (سقارب) نه ری طرفینده ، مدعش
کله سنک بیله افاده ایده مه یه جکی درجه ده واسع و شدید تعرضلر یاپورلر . فقط بوش ! آلمان
جبهه سی یاریلادی ، حتی چاتلامادی بیله . اوتده بری ده انکلیزلره فرانسرلرک النده کاله بیلن کوچوک
اراضی پارچه لری ده مقابل تعرضلره اللرندن آلیفور .

غرب جبهه حربنک بر قسمنده وقوعه کلن هیندنبورغ حرکت رجیه سنک قازانلش بر مهار به یه
معادل بولندینی آرتق آ کلاشلشدر . شمدی یه قدر یانیلان بالعموم استحضارات بشقه بر طرزده جریان
ایطش اولدیغندن انکلیز و فرانسر ارکان حربیه سی بتون پلانلری ترکه مجبور اولمشدر . بو کارغما اجرا
ایدیلن تعرضلر اسباب عسکر یه دن زیاده بر طاقم سیاسی مسائله مستنددر . هر شیدن اول کندی ملنلری نیک
جسارتلری تقویه لازمدی . هیندنبورغ پلانلری نیک ، دشمن هجوملری (تون) و (آراس) جواری کبی
ایکی جناح نقطه سی اوزرینه چکمک ایسته دیکی ، ضعیفی مطالعه ایله یین بی طرفلره منقده یین عسکر یه
طرفلرنن پلک چابوق آ کلاشلشدر .

معروف عسکر ی منقلرندن (کک) ، (فورورچ) غزته سنده ، ائتلافک پلانی حقنده دیور که :
« بتون طواهره نظراً ، انکلیزلرک بومشترک تعرضده تعقیب ایله کاری فایده ، ایکی جناحدن اجرا ایله جک
هجوملره آلمان مرکزی اشغال ایلمک اییدی . شرق جناحنده کی انکلیز تعرضی فرانسر هجومندن بدی کونی اول
باشلامشدر . انکلیزلر ، مخرب بر طوچی آتشیه ، (آراس) قرینده کائن آلمان مواضعی یرله یکسان
ایله دکن صکره بر حله ده (دوته) یه طوغری ایله یه جکر وبالعموم آلمان احتیاط قوتلری کندی
اوزرلرینه جلب ایده جکر دی . بو ائنده ، فرانسرلرک (تون) اوزرنده کی ۱۶ نیسان هجومی باشلا یه جق
بو صورتله آلمانلرک (شامپانیا) جبهه سی یارلمش اوله حقدی . عظمتی انکار ایده یه مین اشبو
تعرضه ، آرتق عقیم قالمش نظریله باقی لازمدر .

آلمان ارکان حربیه سی ، مرکز جبهه سی بر آز کری یه آلق صورتیه ، فرانسر تعرضاتی
توقیفه کافی احتیاط قطعانی قازانمشدی . (آراس) مهار به سنک ، اوچنچی مدعش تعرضدن صکره
بیله انکلیزلر لهنه تبدل ایده مدیکنی صوکه کونلر وقایبی اثبات ایشدر . آلمانلر ، بر مستحکم خط یرینه
واسع و ناقابل تسخیر بر مدافعه منطقه سی داخلنده ، آرقه آرقیه بر کاچ خط اصولی احداث ایشلدر .
بویکی اصول مدافعه خطی ، تک مستحکم بر خط کبی یاریله ماز . چونکه یالکز طولنه اوزاعش
اولیوب دشمنی یاز آتشی آلتنه آغخه دخی مساعددر .

بومعظم ملحه لره انکلیزلره فرانسرلر بر میلیونن فضله عسکر سوق ایشلدر . انکلیزلر
طولون موجودی (؛ ؛) فرقایی یعنی ۷۵۰ بیگ کشی یی حربه سورمشلر ، فرانسرلرده (۵۳)